

Н.М. Федоренко, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)
О.Г. Марушева, ст. викл. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЕГІТИМНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ МЕРЕЖІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На даний час в Україні склалися певні передумови розгортання вітчизняної системи електронної комерції для державних потреб. Найбільш істотними з них можна назвати такі: вітчизняний сегмент Internet; становлення вітчизняного електронного врядування на рівні підзаконних нормативно-правових актів; інтеграція української сфери електронної комерції з існуючим елементом електронних торгів для державних потреб в окремих міністерствах та відомствах.

Оскільки торгівля чи закупівля, незалежно від її процедури, є ланцюгом господарсько-правових угод, для успішного впровадження електронної комерції в країні на даний момент варто розв'язати три юридичні проблеми:

Перша – це проблема правочинності укладання договору в електронній формі (а саме: чи є електронні документи достатніми для подальшої фіксації договору в письмовій формі згідно з цільовим та господарським законодавством). Необхідно розв'язати проблему правового статусу електронного документа – визначення його як доказу, його справжності, проблему електронного підпису та електронної публікації.

Друга проблема – поява електронних копій завірених документів. Якщо для документа, який містить бажання контрагента (постачальника) укласти адміністративну угоду, достатньо підтвердження того, що документ виходить від сторони за договором, то для документа, що свідчить про обґрунтованість намірів постачальника, цього замало, потрібне незалежне від постачальника свідчення його справжності. Таким чином, виникає проблема, яку умовно можна назвати як феномен «електронного нотаріату».

Третя – це проблема суб'єкта договору чи особи, яка приймає рішення. До появи засобів автоматизації і високорозвинених засобів обчислювальної техніки у будь-яких ситуаціях рішення приймала людина. Завжди варто мати на увазі, що в перспективі, з удосконаленням засобів обчислювальної техніки та їх програмного забезпечення, постановка проблеми прийняття комп'ютером самостійних рішень, пов'язаних із провадженням комерції, неминуча.

Незважаючи на те, що зараз в Україні не розв'язана проблема електронного законодавства, існуючий стан дає змогу мати юридично виправдані схеми угод, що укладаються за допомогою передачі даних в електронній формі.

В Україні необхідно розробити державну цільову програму, яка б включала ряд заходів щодо якнайшвидшого створення вітчизняної системи легітимного застосування електронної мережі задля здійснення комерційної діяльності.

Така програма повинна визначати певні завдання: зниження витрат на здійснення електронної комерції; підвищення прозорості укладення угод у сфері електронної комерції та зменшення зловживань при витраті бюджетних коштів; збільшення конкуренції у віртуальній сфері при отриманні державних замовлень; прискорення процедур проведення конкурсних торгів; поступове входження України в глобальну світову систему електронної торгівлі.

Оскільки держава є найбільшим учасником ринку, розвиток електронних торгів для забезпечення державних потреб має стати діючим каталізатором розвитку сучасних торговельних технологій у країні в цілому. Для створення належної системи електронної комерції необхідно розв'язати проблеми нормативно-правового забезпечення торгів; алгоритмізації електронних торгів для державних потреб; економіко-юридичного оформлення торговельного майданчика державних закупівель; електронних терміналів торгів для державних замовників і постачальників, їх взаємодії; створення мережі програмного забезпечення за світовими стандартами; використання систем телезв'язку і включення у світову мережу космічного зв'язку електронних торгів; створення спеціалізованих електронних баз даних по торгах для державних потреб, систем технічної підтримки; електронного захисту інформації й ідентифікації учасників торгів, шифрування інформації в мережі електронних торгів для державних потреб.

Впровадження системи легітимного застосування електронної мережі з метою здійснення комерційної чи господарської діяльності, потребує її поетапної інтеграції в діючу систему державних закупівель з поступовим витісненням неелектронних способів ведення діяльності шляхом заміщення окремих процедур та операцій на їх електронні аналоги.